

Dato: 18. sept. 2025

Til sekretariatet for treparten for oplandet til Randers fjord
Att. Peter Sig Kristensen

DN's bemærkning til omlægningsplan for opland til Randers fjord

Hermed følger – ifølge aftale – DN's bemærkninger til omlægningsplanen samt det forventelige aftalenotat/følgebrev, som ledsager omlægningsplanen.

Ad. Aftalenotat/følgebrev

Der bør udarbejdes et aftalenotat/følgebrev som godkendes af alle parter i treparten og vedlægges omlægningsplanen til kommunalbestyrelsernes principvedtagelse.

Et aftalenotat eller følgebrev bør indeholde en klar redegørelse for, hvordan omlægningsplanen bidrager til målsætningerne i trepartsaftalen – herunder reduktion af kvælstof, lavbundsindsatser, naturforbedring og skovrejsning. Derudover bør det omfatte en beskrivelse af arbejdet i den lokale trepart i 2026.

Det er afgørende at etablere et fælles udgangspunkt for det videre arbejde. Dette er særligt vigtigt i lyset af kommunalvalget i november, hvor den lokale treparts sammensætning kan forventes at ændre sig.

DN bemærker, at samtlige lokale treparter med en godkendt omlægningsplan har udarbejdet et aftalenotat/følgebrev.

DN henviser til, at der for de øvrige lokale treparter, hvor der er opnået enighed om en omlægningsplan, er udarbejdet et aftalenotat/følgebrev. Disse offentliggøres først efter principvedtagelse i de respektive kommunalbestyrelser. DN peger derfor på, at sekretariatet kan rette henvendelse til Næstved Kommune eller Middelfart Kommune med henblik på at indhente et eksempel.

Ad. kvælstofindsats

For at øge planens "troværdighed" bør man i aftalenotatet påpege følgende:

Ud af de 23 kvælstofvådområder, som er med i planen, er der givet tilsagn om

- Etablering af 3 projekter
- Forundersøgelse af 7 projekter

og at der med kvælstofreduktionsbidrag fra lavbundsprojekter er givet tilsagn om

- etablering af 8 projekter
- forundersøgelse af 13 projekter

Ad. Lavbundsarealer

DN vil gerne have præciseret, hvor stor en andel af projekterne, som er randarealer, da trepartsaftalen påpeger, at der skal udtages lige dele kulstofrige lavbundslande og randarealer.

Ad. Naturpotentiale

Enkelte kommuner, bl.a. Favrskov har indtegnet skitser til større sammenhængende naturområder i MARS. Det vil DN gerne kvittere for.

Denne – begyndende – indsats bør omtales i aftalenotatet. Ligesom det er vigtigt, at der i aftalenotatet redegøres for de overvejelser, som kommunerne gør sig for arbejdet med udpegning af større sammenhængende i 2026. Det er vores oplevelse, at flere kommuner allerede nu har haft en politisk drøftelse af emnet. Dette må der gerne sættes nogle ord på.

DN forventer, at især de mange lavbundsprojekter i ådalene har et potentiale til at kunne udvikle sig til ny beskyttet natur. Det gælder især Nørreådalene, som er udpeget som EU- habitatområde og dele af Gudenådalene, hvor der er en høj biodiversitets-score. Man bør redegøre for, hvor stor en andel af de udpegede projekter, der forventes at kunne bidrage til ny natur, gerne med udgangspunkt i overlap til DCE's naturkortlag og sammenhæng til eksisterende paragraf 3 natur.

Ad. Skovrejsning

DN kvitterer for en fin start på skovrejsningsindsatsen med hele 26 projekter. DN ser imidlertid meget gerne, at der i aftalenotatet redegøres for bidrag til forventet produktionsskov og urørt skov.

Det er ligeledes vigtigt, at der i aftalenotatet redegøres for de overvejelser, som kommunerne gør sig for den videre udpegning af skovrejsning – herunder især udpegning af urørt skov - i 2026.

F.eks. har Randers kommune udpeget flere skitseprojekter til skovrejsning. Et af dem – kaldet "Langå Sø" – ligger meget bynært og har formodentligt også til formål af sikre grundvandsbeskyttelsen – og burde kunne rubriceres under kategorien urørt skov.

Ad. Særlige emner

Gudenåplanen indeholder en række visioner og anbefalinger om bl.a. at "*genskabe store sammenhængende arealer – Jo større områder, der indgår i genopretningen, des større potentiale for biodiversiteten*" og at "*lavbundsarealer langs Gudenåen og Randers fjord udtages som bidrag til at nå den nationale målsætning*".

Gudenåplanen er udarbejdet inden, der var noget der hed Grønt trepart. Samtidig er den vedtaget af kommunerne i Gudenåkomiteen.

DN finder, at det vil være oplagt at sætte nogle ord på, hvordan indsatserne i Gudenåplanen kunne samtænkes med indsatserne i treparten.

Ad. Signaturprojekter

Begrebet "signatureprojekt" er en udmøntning af den aftale Novo Nordisk fonden har indgået med Regeringen den 7.februar 2025. DN ser gerne, at der etableres mindst et signatureprojekt i hver trepart.

DN har i samarbejde med Hedensted kommune skitseret et signaturprojekt for Vandskellet og Uldum Kær. Projektet er lokaliseret i den øvre del af Gudenåplanen og udover Uldum Kær omfatter det kildeområderne for Gudenåen. Det rummer også kildeområderne for Skjern Å og rækker derfor også ind i oplandet til Ringkøbing Fjord. Grundet nogle tekniske problemer er projektet endnu ikke blevet indarbejdet i omlægningsplanen. Projektet forventes derfor indtegnet inden godkendelsen af omlægningsplanen. DN bemærker at indtegningen af signaturprojektet kan foretages med Naturpotentiale kategorien, og kan betragtes som en planlægningsramme for at skabe et stort sammenhængende naturområde i fremtiden.

DN vil foreslå, at der i 2026 arbejdes videre med et signaturprojekt for et stort sammenhængende naturområde i Nørreådal fra Viborg til Randers. Ligesom DN gerne vil bakke op om en udmøntning af Gudenåplanen som et signaturprojekt. Gerne i etaper, f.eks. delstrækningen fra Silkeborg til Kongensbro, hvor kommunen arbejder med et ådalsprojekt.

Med ønsket om et fortsat godt samarbejde

Hanne Wind-Larsen Michael Dickenson